

Utlåtande 2009:131 RI (Dnr 334-529/2009)

Stockholm ska motverka utanförskap och strukturell diskriminering i politiken

Motion av Paul Lappalainen och Rebwar Hassan (båda mp) (2009:8)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande
Motion (2009:8) av Paul Lappalainen och Rebwar Hassan (båda mp) om
”Stockholm ska motverka utanförskap och strukturell diskriminering i politiken” anses besvarad med vad som anförts i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Sten Nordin anför följande.

Ärendet

Paul Lappalainen och Rebwar Hassan (båda mp) hänvisar i sin motion (2009:8) till rapporten *Dekor eller deltagare – finns det plats för alla i politiken?* från Sveriges Kommuner och Landsting (SKL). Skriften presenterar 50 förtroendevaldas, alla födda utanför Sverige, upplevelser och syn på sitt arbete i politiska församlingar. Skriften redovisar en indelning av olika typer av maktgrupper inom politiken och hur och varför dessa stöter bort utlandsfödda.

Motionärerna anser att grundfrågan är om det råder politisk jämlikhet eller om det finns beteenden och strukturer som hindrar ett jämlikt deltagande i den kommunala och landstingskommunala demokratin. Det är viktigt att Stockholms stad tar till sig kunskaperna som finns i rapporten för att kunna utveckla och fördjupa den lokala demokratin. Det är också viktigt att utlandsfödda ser och förstår dessa mekanismer för att kunna motverka dem. Motionärerna yrkar att stadsledningskontoret ser till att rapporten ”*Dekor eller deltagare*” distribu-

eras till alla förtroendevalda i Stockholm. Motionärerna vill vidare att en mindre konferens anordnas för kommunstyrelsen samt att en större konferens anordnas för stadens politiker där denna rapport diskuteras samt att stadsledningskontoret ska återkomma till kommunfullmäktige med en planering i övrigt på hur utanförskap inom politiken kan motverkas.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Mina synpunkter

Jag delar motionärernas oro och engagemang för formerna för det politiska samtalet. Att vara förtroendevald i en demokrati innebär att man har ett förtroende från medborgarna, ett förtroende som ska upprätthållas varje dag.

Att människor inom politiken använder ett maktspråk är inget nytt, men ska inte heller negligeras. Under senare år har denna fråga uppmärksammats och en välbehövlig debatt kring politiska maktstrukturer och härskartekniker förekommit.

Jag anser att motionens innehåll är angeläget för demokratin, men anser samtidigt att detta främst är en partiintern fråga. Varje parti måste ta sitt ansvar för att alla förtroendevalda oavsett härkomst ges en god förutsättning att verka inom sitt uppdrag. Utvecklingen av våra mötesformer måste börja underifrån.

Den skrift som motionärerna relaterar till belyser de svårigheter som kan uppstå för förtroendevalda som är utlandsfödda. Denna publicerades 2005 men finns fortfarande att ladda ner på SKL:s hemsida helt gratis.

I mars 2009 anordnade fullmäktiges ordförande en demokratiafton för ledamöter. Syftet var bland annat att diskutera de förtroendevaldas uppdrag och vardag och hur det gemensamma arbetet i fullmäktige kan förbättras.

Till detta har vi sedan 1 januari 2009 en ny lagstiftning på diskrimineringsområdet. Då lagstiftningen är ny och vi ännu inte har hunnit se vilka effekter denna får för det politiska arbetet och debatten är det för tidigt att dra några slutsatser.

Bilaga

Motion (2009:8) av Paul Lappalainen och Rebwar Hassan (båda mp)

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden *Roger Mogert* (s) och *Ann-Margarethe Livh* (v) enligt följande.

Vi föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att

1. bifalla motion (2009:8) av Paul Lappalainen och Rebwar Hassan (båda mp) om att Stockholm ska motverka utanförskap och strukturell diskriminering i politiken
2. därutöver anföra följande:

Det är positivt att föredragande borgarråd inte negligerar frågan om strukturell diskriminering i politiken. Vi delar uppfattningen att utvecklingen av mötesformerna ska komma underifrån, men det ena behöver inte utesluta det andra. Det saknas ofta kunskap och insikt i partigrupperna om makt- och härskartekniker och denna kunskap behöver komma utifrån. Därför ser vi behovet av utbildningsinsatser på det sätt som motionen tar upp för att sätta igång de nödvändiga processerna inom partigrupperna.

Vi ser gärna återkommande utbildningstillfällen för kommunfullmäktiges ledamöter i likhet med den utbildningskväll som anordnades av fullmäktiges ordförande i mars 2009. Strukturell diskriminering i politiken skulle kunna vara tema för ett kommande utbildningstillfälle i fullmäktige.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande

Motion (2009:8) av Paul Lappalainen och Rebwar Hassan (båda mp) om ”Stockholm ska motverka utanförskap och strukturell diskriminering i politiken” anses besvarad med vad som anförts i utlåtandet.

Stockholm den 10 juni 2009

På kommunstyrelsens vägnar:
STEN NORDIN

Ylva Tengblad

Reservation anfördes av *Carin Jämtin*, *Malte Sigemalm*, *Mirja Räihä Järvinen* och *Kersti Py Börjeson* (alla s), *Emilia Hagberg* (mp) och *Ann-Margarethe Livh* (v) med hänvisning till reservationen av (s) och (v) i borgarrådsberedningen.

ÄRENDET

Paul Lappalainen och Rewbar Hassan (båda mp) hänvisar i sin motion (2009:8) till rapporten *Dekor eller deltagare – finns det plats för alla i politiken?* från Sveriges Kommuner och Landsting. Skriften presenterar 50 förtroendevaldas, alla födda utanför Sverige, upplevelser och syn på sitt arbete i politiska församlingar. Skriften redovisar en indelning av olika typer av maktgrupper inom politiken och hur och varför dessa stöter bort utlandsfödda.

Motionärerna anser att grundfrågan är om det råder politisk jämlikhet eller om det finns beteenden och strukturer som hindrar ett jämlikt deltagande i den kommunala och landstingskommunala demokratin. Det är viktigt att Stockholms stad tar till sig kunskaperna som finns i rapporten för att kunna utveckla och fördjupa den lokala demokratin. Det är också viktigt att utlandsfödda ser och förstår dessa mekanismer för att kunna motverka dem. Motionärerna yrkar att stadsledningskontoret ser till att rapporten ”*Dekor eller deltagare*” distribueras till alla förtroendevalda i Stockholm. Motionärerna vill vidare att en mindre konferens anordnas för kommunstyrelsen samt att en större konferens anordnas för stadens politiker där denna rapport diskuteras samt att stadsledningskontoret ska återkomma till kommunfullmäktige med en planering i övrigt på hur utanförskap inom politiken kan motverkas.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 17 april 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret anser att motionärerna aktualiserar en viktig fråga. Hur representationen ser ut i de politiska församlingarna har betydelse för den representativa demokratin.

Rapporten *Dekor eller deltagare – finns det plats för alla i politiken?* ger en bild av hur förtroendevalda kan uppleva situationer som försvårar möjligheten till inflytande. Stadsledningskontoret ser det som angeläget att de politiska organisationerna begrunder mötesformer och strukturer så att alla, oavsett bakgrund, kan delta på lika villkor i beslutsfattandet.

Riksdagen utfärdade den 5 juni 2008 en ny diskrimineringslag (2008:567) som har trätt i kraft den 1 januari 2009. Den nya lagen ersätter de nuvarande sju olika diskrimi-

neringslagarna. I praktiken innebär den nya lagen att de fyra ombudsmännen – Jämställdhetsombudsmannen, Ombudsmannen mot etnisk diskriminering, Handikappombudsmannen och ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning - slås samman till en myndighet; Ombudsmannen mot diskriminering. Oavsett på vilken eller vilka grunder som en individ utsätts för diskriminering blir det nu en och samma myndighet att vända sig till för att söka stöd och rättelse. Den nya lagstiftningen syftar till att bättre motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter.

Stadsledningskontoret anser att de frågor som tas upp i motionen är mycket angelägna i en representativ demokrati. Ett gemensamt ansvarstagande att uppmärksamma bemötande och strukturer är nödvändigt för att inte stänga ute vissa grupper i den demokratiska processen. Rapporten *Dekor eller deltagare – finns det plats för alla i politiken?* finns på Sveriges Kommuner och Landstings hemsida och är således tillgänglig för samtliga förtroendevalda. Stadsledningskontoret anser dock att det i nuläget inte är aktuellt med en särskild planering som föreslås i motionen, bland annat med hänvisning till den nya lagstiftningen. Resterande av de yrkanden som framförs är av den art att de måste hanteras internt inom respektive parti.

Stadsledningskontoret föreslår kommunstyrelsen att motionen(2009:8) av Paul Lappalainen (mp) och Rebwar Hassan (mp) om ”Stockholm ska motverka utanförskap och strukturell diskriminering i politiken” får anses besvarad med hänvisning till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Motioner

2009:8

2009:8

Motion av Paul Lappalainen och Rebwar Hassan (båda mp) om att Stockholms stad ska motverka utanförskap i politiken

Dnr 324-529/2009

Stockholm ska motverka utanförskap och strukturell diskriminering i politiken

Att det finns olika härskartekniker både i politiken och inom de olika partierna som är ett hinder till utlandsföddas fulla delaktighet i den politiska processen har länge varit ett känt faktum – i alla fall känt för de utlandsfödda.

För inte så länge sedan presenterade Sveriges kommuner och landsting en rapport som heter *Dekor eller deltagare – finns det plats för alla i politiken?*

Några citat ur rapporten:

”Ärligt talat så hatar jag ordet integration. Vem ska integrera vem? Jag tänker aldrig invandrare och svenskar utan ser alla som invånare.”

”Det finns anledning att vara mer rädd för de strukturer som finns i politiken än för Sverigedemokraterna. Hos Sverigedemokraterna finns en öppen rasism, som går att bemöta, men de dolda strukturerna i politiken är mycket svårare att råda över.”

”Om en svensk har en fullständigt motsatt åsikt så försöker hon eller han kringgå det. När vi som inte är födda i Sverige säger vad vi tycker betraktas vi som aggressiva.”

Det är lätt att känna igen sig i det som har sagts bland de drygt femtio förtroendevalda som tagit upp sina upplevelser i tolv fokusgrupper. Alla är födda utanför Sverige. Denna skrift presenterar deras syn på sitt arbete i politiska församlingar.

I skriften redovisas också en indelning i olika typer av maktgrupper inom politiken, och hur och varför dessa stöter bort utlandsfödda. Ibland medvetet, ibland omedvetet. Skriften bidrar till en förståelse av hur dessa olika grupper fungerar. Och de härskartekniker som råder.

Tidigare har undersökningar genomförts angående bland annat hur unga människor och kvinnor som är förtroendevalda hålls utanför. En kvantitativ studie om politikerantal och representativitet i kommuner och landsting har presenterats tidigare under rubriken *Det nya seklets förtroendevalda*.

Grundfrågan är om det råder politisk jämlikhet eller om det finns beteenden och strukturer som hindrar ett jämlikt deltagande i den kommunala och landstingskommunala demokratin.

I *Dekor eller deltagare* kunde politiken indelas i huvudsak i tre olika grupper:

I Den slutna gruppen syns hindren redan vid den första kontakten – som ofta också blir den enda.

I Den hycklande gruppen dyker hindren upp både vid en första kontakt och i den politiska verksamheten i nämnder och fullmäktigeförsamlingar.

I den socialiserande gruppen försvinner hindren om alla lär sig spelreglerna och betar sig som de övriga i gruppen.

Dessa politiker kommer från alla de olika partierna. Frågorna som tas upp är därmed gemensamma för alla partier. Problematiken sträcker sig gott och väl över blockgränserna och partigränserna. Det är viktigt att Stockholms stad tar till sig kunskaperna som finns i rapporten för att kunna utveckla och fördjupa den lokala demokratin. I synnerhet är det av vikt att de styrande som finns i varje parti eller nämnd tar till sig lärdomarna från rapporten. Det är också av vikt att utlandsfödda ser och förstår dessa mekanismer för att kunna motverka dem.

Med hänsyn till ovan yrkar vi att

1. stadsledningskontoret ser till att rapporten *Dekor eller deltagare* distribueras till alla förtroendevalda i Stockholms stad
2. stadsledningskontoret anordnar en mindre konferens för kommunstyrelsen angående rapporten
3. stadsledningskontoret anordnar en större konferens riktade till stadens politiker och potentiella framtidspolitiker som handlar om utanförskapsmekanismer i denna rapport och i övrigt i politiken
4. stadsledningskontoret ska återkomma till fullmäktige med en planering i övrigt på hur utanförskap inom politiken kan motverkas.

Stockholm den 6 mars 2009

Paul Lappalainen

Rebwar Hassan